

Inspirujte se tím, co pro podporu zdravého stravování a pohybu doporučuje „Celoškolní koncepce v oblasti zdravého stravování a pohybu“ a co realizujete ve svých školách

VĚCNÉ (FYZICKÉ) PROSTŘEDÍ

Prostory školy

Z Celoškolní koncepce...	z vašich projektů
<ul style="list-style-type: none"> voda k dispozici zdarma na mnoha dobře viditelných místech a oddělené od toalet (indi) vybízí k aktivnímu trávení přestávek, systematická podpora pohybu (indi) na nástěnkách materiály pro podporu ZŽS a pohybu (indi) jídelní koutky, kde se mohou žáci v klidu najíst příjemně zařízená sborovna (podpora odpočinku) snídaňové kluby (N 4.4 + pzp) 	<ul style="list-style-type: none"> pro pitný režim – fontánky ve třídách, termosy, várnice na čaj pro přestávky – basket. koutek, horolezecká stěna, skluzavka, ribstoly, overbally + gymbally na chodbách i ve třídách, koberecové hry; odpočinkové a relaxační koutky na chodbách masážní polštářky (v 1. třídě) vytvořit a obměňovat speciální nástěnky projektu bylinková zahrádka moderně vybavená cvičná kuchyně sledování a upravování výšky školního nábytku kolárna, stojany školní posilovna školní sauna

Hřiště, tělocvična

Z Celoškolní koncepce...	z vašich projektů
<ul style="list-style-type: none"> podnětné a vybavené pro všechny věkové skupiny (N 3.1) pro Ž přístup i mimo výuku (N 3.2) všechna místa – platné bezpečnostní standardy (N 3.3) pravidelné pořádání sportovních akcí 	<ul style="list-style-type: none"> o velké přestávce a kdykoli mimo výuku mohou Ž na hřiště volný vstup do areálu školy s možností spontánní PA dětí akce – plavecký maratón, školní olympiáda, ... zavést evidenci školních rekordů

Školní bufet, automat

Z Celoškolní koncepce...	z vašich projektů
<ul style="list-style-type: none"> nabídka zdravých jídel a nápojů v souladu s výživovými doporučeními (N 4.1) nezdravá jídla a nápoje omezeny na minimum (N 4.2) podpora svačin nebo jiných jídel v době výuky (indi) jednání s dodavateli (pzp) 	<ul style="list-style-type: none"> nabízí čerstvé ovoce, jogurt, čerstvě namazané pečivo vyřazeny energetické nápoje, nápoje kolovéhoho typu, smažené potraviny obměna sortimentu, jednání s dodavateli omezení otevírací doby bufetu pouze do velké přestávky

<ul style="list-style-type: none"> vystavování jídel způsobem, které podpoří zdravou volbu (pzp) 	
---	--

Školní jídelna

Z Celoškolní koncepce...	z vašich projektů
<ul style="list-style-type: none"> nabídka zdravých jídel a nápojů v souladu s výživovými doporučeními (N 4.1) příjemně zařízena, vybízí ke společnému trávení času oběda jídlo vydáváno způsobem, který nikoho nestigmatizuje (indi) přestávka na oběd dostatečně dlouhá pro oběd bez shonu jednání s dodavateli (pzp) obrázkové jídelní lístky (pzp) 	<ul style="list-style-type: none"> odborně zhodnocený jídelníček možnost volby (přílohy) a častěji zařazovat zeleninu jako alternativu, příloha součást hlavního jídla zvýšení různorodosti surovin ustavena „stravovací komise“ – příležitostně zprostředkovává komunikaci ŠJ, Ž, U distribuce nápojů po celé škole ráno a o velké přestávce – prodej svačin omezit slazení nápojů omezit polotovary, ochucovadla dotazníková šetření, spolupráce s ŽP sledovat četnost zařazení ovoce a zeleniny web školy - jídelníček, info o stravě, recepty 10 příkázání chování v ŠJ

REŽIM DNE, VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

Z Celoškolní koncepce...	z vašich projektů
<ul style="list-style-type: none"> mezi vyučovací hodiny a přestávky začleněny aktivní pauzy pro pohyb (N 5.4) zdravá strava a pohyb začleněny do kroužků (N 4.5) na 1. stupni čištění zubů součástí oběda + 1x za půl roku spolupráce s dentální hygienistkou, která kontroluje správný postup (pzp) škola průkazně podporuje, aby žáci zdravě snídali (indi) 	<ul style="list-style-type: none"> vybavení pro přestávky (viz prostory školy) taneční aktivity o přestávkách nezvoní 1. – 3. třída nezvoní + úprava délky výuky dle výkonnosti zvoní se začátek hodiny, konec ne o hlavní přestávce všichni venku za každého počasí, 2. přestávka = klidná konzumace svačinky; ŠD nejméně 1 hodinu venku za každého počasí před výukou možnost být v tělocvičně, velká přestávka 30 minut venku + využití sportovního náčiní možnost snídat ráno v klidu ve škole v prostorách ŠJ, k dispozici nápoj odstraněny nulté hodiny ranní cvičení ráno před výukou volně otevřená tělocvična (dozor – U TV)

	<ul style="list-style-type: none"> • kroužek vaření a stolování • ŠK – 7-17 hod – hodně zapojen do aktivit s tématy ZŽS
--	---

VÝUKA

Z Celoškolní koncepce...	z vašich projektů
<ul style="list-style-type: none"> • zdravá strava a pohyb součástí vzdělávacích cílů školy (N 2.2, 2.3) • pravidelné pořádání akcí pro podporu zdravého stravování a pohybu – projektové týdny, festivaly, soutěže (N4.4) • programy zaměřené na individuální dovednosti a znalosti o zdravé výživě, pohybu, duševním zdraví (N 5.1) • jasně daná pravidla vylučující odměňování nezdravými potravinami (N 5.3) • exkurze s tématem zdravé výživy, pohybu (N 6.3) • podpora sebejistoty, duševní pohody u žáků s nadváhou, bránění jejich stigmatizaci, šikaně • zapojení do místních i celonárodních aktivit v této oblasti 	<ul style="list-style-type: none"> • projektové Dny zdraví (součástí ochutnávka zdravých jídel a nápojů), 2x ročně Dny zdravé výživy • zapojení do „Zdravé zuby“, Ovoce do škol“, „Mléko do škol“, „Hravě žij zdravě“, Zdravá 5“, SAPERE • sportovní, turistické dny, pobytové sportovní kurzy • v rámci AJ, NJ tematické okruhy Zdraví, ZŽS • projekt „Hravě a zdravě na míči“ (i pravidelná sezení ve výuce) • průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací, tvořivá cvičení v TV pro kompenzaci zdravotních oslabení, sezení v lavicích • U volí takové strategie, aby zkrátili sezení žáků v lavicích s ohledem na věk • výuka v blocích • v ŠVP předmět Zdravá výživa

ZAPOJENÍ OSOB

Žáci

Z Celoškolní koncepce...	z vašich projektů
<ul style="list-style-type: none"> • anketa o tom, jaké chtějí stravování, možnosti pohybu (N 1.3) • aktivní účast na plánování, realizaci a hodnocení akcí na podporu ZŽS • vliv na prostředí školy – vybavení školního hřiště apod. 	<ul style="list-style-type: none"> • pravidelné schůzky vedoucí ŠJ, R a ŽP • ŽP pomáhá při plánování a realizaci projektů • žáci si organizují turnaje, jsou i rozhodčími • ověřit možnost masáží mezi dětmi dle programu MISP

Učitelé

Z Celoškolní koncepce...	z vašich projektů
<ul style="list-style-type: none"> • anketa o tom, jaké chtějí stravování, možnosti pohybu (N 1.3) • pravidelné vzdělávání U v této oblasti 	<ul style="list-style-type: none"> • DVPP – prevence syndromu vyhoření – celý sbor • společné relaxační zájezdy

<p>(N 7. 2) + jak aktivně do těchto témat zapojit žáky</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajištěn přístup U k aktuálním materiálům (N 7.3) • na pedagogických radách jsou k dispozici zdravé potraviny a nápoje 	<ul style="list-style-type: none"> • zdravotní cvičení a masáže • rezervovat U dostatek času na oběd • stanovení podmínky při výběrových řízeních (soulad s filozofií školy) • systém vzájemného vzdělávání, sdílení, hospitací, mentoring
--	--

Rodiče

Z Celoškolní koncepcí...	z vašich projektů
<ul style="list-style-type: none"> • podílejí se na plánování a realizaci činností v oblasti zdravého stravování a pohybu (N 6.1) • pravidelně informování o akcích v této oblasti • využívání jejich odbornosti a zkušeností • pořádat pravidelné konzultace spolu na téma školních obědů (i se Ž) (pzp) 	<ul style="list-style-type: none"> • akce pro děti a rodiče • informovat rodiče o projektu, jeho poslání a cílech • ochutnávky zdravých jídel, alternativních příloh apod. zdarma ve ŠJ během TS (nejlépe těch prvních podzimních) • nabídka kroužků, kde spolupracují R a Ž • osvěta směrem k R a Ž na zkrácení doby, kterou děti tráví u počítače a televize, tématu věnována i příloha Zpravodaje pro rodiče; U sledují, kde Ž trpí nedostatkem spánku a konzultují s R • způsob ankety během TS: na velké nástěnce např. ve vestibulu vypsát např. 6 priorit, R rozdat „lepítka“ – možnost umístit lepítka k možnosti, kterou preferují

Externí odborníci

Z Celoškolní koncepcí...	z vašich projektů
<ul style="list-style-type: none"> • přizvání sportovních klubů, zdravotních pojišťoven, poradenských služeb (N 6.2) • dentální hygienistka, nutriční specialista (pzp) 	<ul style="list-style-type: none"> • odborník k zajištění souladu nabídky ŠJ a zdravé výživy <p><i>spolupráce s různými institucemi v jednotlivých krajích</i></p>

DOKUMENTACE

Z Celoškolní koncepcí...	z vašich projektů
<ul style="list-style-type: none"> • škola má přehled o žácích s nadváhou, obezitou, PPP (N 1.1) • škola má koncepci v této oblasti (N 2.1) • zdrav. stravování a pohyb patří mezi vzdělávací cíle (N 2.2, 2.3) • škola má vypracované strategie, jak oslabit vliv reklamy a marketingu 	<ul style="list-style-type: none"> • zjistit četnost špatných stravovacích návyků Ž a efekt projektu Ovoce do škol • v ŠVP předmět Zdravá výživa <p><i>je součástí RVP</i></p>

<p>nezdravých jídel a nápojů v prostředí školy</p> <ul style="list-style-type: none"> škola nabízí Ž a R poradenství v této oblasti 	
--	--

Význam použitých zkratk u sloupce Z Celoškolní koncepce...

N (ve spojení s čísly) – z Přílohy 1 Nástroj rychlého hodnocení

indi – z Přílohy 2 Indikátory úrovně školy HEPS

pzp – z Příkladu zahraniční praxe Kilpatrick School (Skotsko)

Další použité zkratky:

MISP – Massage in Schools Programme

PA – pohybová aktivita

PPP – poruchy příjmu potravy

R – rodiče

ŠD – školní družina

ŠJ – školní jídelna

ŠK – školní klub

TS – třídní schůzky (příp. konzultace)

U – učitelé

ZŽS – zdravý životní styl

Ž – žáci

ŽP – žákovský parlament

RVP, ŠVP, DVPP, AJ, NJ – netřeba vysvětlovat:-)